

УДК 796.032.2

ББК 75.578

Роман Дмитрів

ЖІНКИ В ОЛІМПІЙСЬКОМУ ФУТБОЛІ

У статті показано, що жіночий футбол на сьогоднішній день користується великою популярністю та міцно закріпив за собою право брати участь в Іграх Олімпіади.

Ключові слова: жіночий футбол, олімпійські ігри.

In article is shown that the female football for today uses the large popularity and strongly has fixed behind itself the right to take part in Olympic Games.

Key words: woman's football, Olympic Games.

Постановка проблеми. Футбол – одна з найдавніших ігор людства. Архівні джерела, знайдені в Китаї, Єгипті та стародавній Греції, дають підстави вченим (А. Барканс) стверджувати, що футбол був відомий людству задовго до нашої ери. Прародичкою футболу була китайська гра “Чжу ке”. Батьківщиною сучасного футболу, безперечно, вважається Англія [6, 7, 12].

Олімпійські ігри та змагання з футболу – це дві події, які на сьогоднішній день у спорті користуються найбільшою популярністю. Підтвердженням цього є насамперед Літні Олімпійські ігри 2004 року в Афінах, куди зїхалися спортсмени з 201 країни і було розіграно 301 комплект нагород, та останній чемпіонат Європи з футболу в Португалії у 2004 році, де загальна сума призових складала близько 160 млн. доларів США, за подіями яких спостерігала багатомільйонна аудиторія на всій планеті [9]. На даний час все більшого поширення набуває жіночий футбол, що вимагає його всебічного вивчення.

Мета дослідження. Вивчити еволюцію розвитку жіночого футболу та визначити його місце в системі Олімпійських ігор.

Результати дослідження та їх обговорення. На Іграх Олімпіади фінальні турніри з футболу називають “олімпійськими футбольними турнірами” або “олімпійськими чемпіонатами”. Проводяться ці турніри спільно олімпійськими органами (МОК, НОК країни – організатора ігор, організаційний комітет по проведенню даних Ігор олімпіади) та ФІФА (FIFA), яка має спеціальну олімпійську комісію [7].

Учасниками олімпійського футбольного турніру можуть бути тільки ті команди, які одночасно є членами МОК та ФІФА. На відміну від інших, команда країни-організатора Ігор Олімпіади потрапляє до фінального турніру відразу, без попереднього відбору [1, 7, 8].

Футбол на Олімпійських іграх почав свою історію з 1896 року. Проте турнір з футболу носив показовий характер, і брали в ньому участь тільки чоловіки [3, 7, 12].

На наступних Літніх Олімпійських іграх, як до II світової війни, так і після неї, змагання з футболу проводились тільки серед чоловічих команд. Виняток становить 1932 рік. Тоді в Лос-Анджелесі (США) змагання з футболу не проводились взагалі [5, 7, 10].

Жіночий футбол вперше заявив про себе лише на початку 90-х років ХХ ст., а саме в 1991 році, коли відбувся перший чемпіонат світу серед жіночих команд, після чого він несподівано став користуватися великим інтересом серед вболівальників, функціонерів та організаторів різних змагань.

Лідерами у жіночому футболі на сучасному етапі є збірні команди США, Норвегії, Китаю, Бразилії та Німеччини (табл.1).

Таблиця 1. Команди-призери олімпійських турнірів з жіночого футболу

Номер олімп. ігор	Рік проведення ігор	Місце проведення ігор (країна)	Кількість країн-учасників	Олімп. чемпіон (1 місце)	Срібний призер (2 місце)	Бронзовий призер (3 місце)
XXVI	1996	Атланта(США)	8	США	Китай	Норвегія
XXVII	2000	Сідней (Австралія)	8	Норвегія	США	Німеччина
XXVIII	2004	Афіни (Греція)	10	США	Бразилія	Німеччина

Зрозуміло, що включення жіночого соккера (так у США називають футбол) у програму Ігор олімпіади цікавило представників команд, які на перших ролях у цьому виді спорту. І саме на XXVI Іграх Олімпіади в Атланті (США) за ініціативи представників США у МОК та за підтримки президента ФІФА, бразильця Жоао Авеланжа, завдяки якому жіночий футбол отримав офіційний статус, і президента МОК, іспанця Хуана Антоніо Самаранча, жіночий футбол вперше був включений у програму Олімпійських ігор.

У турнірі взяли участь вісім команд із трьох континентів: США, Норвегії, Німеччини, Бразилії, Швеції, Данії, Китаю та Японії.

Турнір відбувався таким чином: команди були розбиті на дві групи по чотири в кожній. Спочатку у групах матчі проходили за коловою системою, після чого по дві команди з кожної групи з найбільшою кількістю очок виходили до наступного етапу, і далі – за олімпійською системою визначався переможець [4].

Як і очікувалось, першими олімпійськими чемпіонами з футболу серед жіночих команд стали футболістки США, які, на відміну від інших команд, проявили високий рівень як фізичної, так і тактико-технічної підготовленості та чудове взаєморозуміння на футбольному полі. У фінальному матчі в присутності 76 481 глядачів американки перемогли з рахунком 2:1 команду Китаю. У матчі за третє місце чемпіонки світу 1995 року, футболістки Норвегії перемогли збірну Бразилії – 2:0 і вдовольнилися бронзою.

Для багатьох перший олімпійський турнір з футболу серед жіночих команд став відкриттям. Вболівальники побачили те, чого в останні роки не вистачає чоловічим турнірам – безкомпромісну боротьбу до останніх хвилин, повну самовіддачу і виключно атакуючий футбол, що можна було спостерігати упродовж всього турніру. Практично у кожному матчі було забито по п'ять і більше м'ячів.

Вдруге жіночий футбол був представлений у 2000 році на XXVII Іграх Олімпіади в Сідней (Австралія).

Як і чотири роки тому, у турнірі взяли участь вісім команд: США, Китаю, Норвегії, Бразилії, Німеччини, Швеції, а також Австралії та Нігерії, що замінили датчанок і японок. Змагання пройшли за тим же принципом, що й в Атланті [4].

До фіналу вдруге поспіль потрапили футболістки США, але цього разу з рахунком 2:3 (у додатковий час) вони поступилися своїм постійним конкуренткам – футболісткам Норвегії. У матчі, де вирішувалась доля бронзових медалей, німецькі футболістки обіграли команду Бразилії – 2:0.

По завершенні турніру футбольні фахівці зазначили, що жіночий футбол різко прогресує. З'явилися постаті – Міа Хемм та Мішель Акерс (США), Елізабетта

Віньйотто (Італія), Біргіт Принц та Доріс Фітчен (Німеччина), Сунь Вень (Китай), Марта (Бразилія) [11, 12].

Зупинимося на американській футболістці Мії Хемм, яка з 15 років є гравцем збірної США та рекордсменом світу по кількості забитих м'ячів. Своєю грою вона так надихнула багатьох молодих американок, що по завершенні Ігор Олімпіади в країні почався справжній бум жіночого футболу.

Враховуючи нинішній інтенсивний розвиток жіночого футболу і те, що він почав користуватися великою популярністю, організаторами наступних ігор було висунуто пропозицію щодо збільшення кількості учасників з восьми до десяти команд і, як виявилось по закінченні Ігор Олімпіади, крок, здійснений МОК, був вдалим і доцільним.

На Іграх XXVIII Олімпіади в Афінах 2004 року у турнірі з футболу взяли участь команди таких країн: Японія, Нігерія, Швеція (група Е); Китай, Німеччина, Мексика (група F); Австралія, Бразилія, Греція, США (група G).

У зв'язку з великою зацікавленістю вболівальників та з метою популяризації жіночого футболу організаторами було вирішено проводити матчі жіночого турніру на стадіонах п'яти міст Греції: "Караїскакі" (Афіни), "Панкрітіон" (Іракліон), "Патрас" (Патрас), "Пантессалікон" (Волос), "Кафтанзогліо" (Фессалоніки) [4].

У турнірі взяли участь 180 футболісток. Вперше на Олімпійських іграх зіграли футболістки Мексики та господарі – спортсменки Греції. Не змогли потрапити на турнір олімпійські чемпіони 2000-го року, команда Норвегії.

На відміну від двох попередніх олімпійських турнірів, де було зіграно 16 матчів, в Афінах, щоб визначити Олімпійського чемпіона, прийшлося провести 20 матчів.

У фінальному матчі в Афінах на стадіоні "Караїскакі" в присутності 10 тисяч глядачів зустрілися футболістки США та Бразилії. Матч рівних за класом команд приніс нічийний рахунок 1:1. А в додатковий час, завдяки влучному удару на 112-й хвилині американки Уамбеч, команда США вдруге в своїй історії здобула золоті медалі Олімпійських ігор. Цей успіх, за великим рахунком, став можливим завдяки тому, що в країні значна увага приділяється розвитку дитячого та юнацького соккеру. Третє місце дісталось спортсменкам Німеччини, які обіграли команду Швеції з рахунком 1:0.

Заслугує на увагу той факт, що фінальний матч обслуговували два арбітри. Основний час – шведський рефері Йенні Палмквіст, а додатковий час – Дайона Феррейра-Джеймс з Гайани.

Цілком ймовірно, що на наступних Іграх Олімпіади в Пекіні (Китай) у 2008 році число команд, що будуть брати участь у турнірі з футболу серед жінок, буде розширено з десяти до шістнадцяти.

Позитивним є і той факт, що, спостерігаючи за Іграми Олімпіади, футболістками почали цікавитись і, що головне, займатись дівчата молодшого та середнього шкільного віку, а звідси – покращення їх фізичного розвитку, тобто зміцнення соматичного здоров'я нації.

Окрім того, що жіночий футбол входить до програми Олімпійських ігор, ФІФА та УЄФА проводять чемпіонати світу та Європи серед жіночих команд, чемпіонати світу та Європи серед молодіжних та юнацьких національних збірних команд. Водночас проводиться багато інших цікавих турнірів серед жіночих команд. А те, що до складу ФІФА входить більше 70 національних федерацій, свідчить про масовий розвиток жіночого футболу на всіх континентах.

Отже, олімпійські футбольні турніри за своїм спортивним значенням хоч і поступаються чемпіонатам світу з футболу, проте вони не тільки зберігають, а й підвищують свою популярність та привабливість. Завдяки їм можна перевірити молоді резерви, здобути необхідний досвід.

ВИСНОВКИ

1. Жіночий футбол на сьогоднішній день користується великою популярністю та міцно закріпив за собою право брати участь в Іграх Олімпіади.
 2. Олімпійські чемпіонати є засобом і ареною для поступового підтягування афро-азіатського футболу до рівня європейського та американського, команди яких знаходяться на передових позиціях у світовому футболі.
-
1. Голощаков Б.Р. История физической культуры и спорта: Учебное пособие. – М.: Академия, 2001. – С. 246–249.
 2. Энциклопедический словарь юного спортсмена. – М., 1980.
 3. Энциклопедия современного олимпийского спорта /Под ред. В.Н.Платонова. – К.: Олимпийская литература, 1998. – С. 407–408.
 4. Кириченко И. Олимпийский футбол. – К.: Медиа Континент, 2004. – С. 105–111.
 5. Олимпийская энциклопедия /Под ред. С.П.Павлова. – М.: Советская энциклопедия, 1980. – С. 374–375.
 6. Соломонко В.В., Лисенчук Г.А., Соломонко О.В. Футбол. – К.: Олімпійська література, 1997. – С. 9–12.
 7. Соскин А. Всё о футболе. – М.: Физкультура и спорт, 1972. – С. 227–232.
 8. Столбов В.В. История физической культуры. – М., 1989. – 43 с.
 9. Танасюк А. Футбольный top-news Мой спорт. – 2004. – №6. – С. 31–32.
 10. Тягур Р.С. Історія фізичної культури і спорту: Курс лекцій. – Івано-Франківськ: Лік, 1999. – 139 с.
 11. Франков А. Игрок года в мире по версии ФИФА // Футбол. – 2002. – №51. – С. 18–19.
 12. Футбол: Довідник / Упоряд. Р.В. Дмитрів. – Івано-Франківськ: Плай, 2006. – С. 304–305.
 13. Obodyński K. Wychowanie fizyczne i sport w szkołach wyższych. Analiza instytucjonalna. – Rzeszów: Wyd. WSP. – 1978. – 146 s.
 14. Obodyński K. Kształtowanie się kultury fizycznej młodzieży akademickiej w Polsce. – Rzeszów: Wyd. WSP. – 1992. – 142 s.
 15. Obodyński K. Początki wychowania fizycznego w szkołach wyższych w Polsce // Kult. Fiz. – 1975. – №10. – S. 452–456.
 16. Oliva A. Manuel del entrenador de futbol moderno. – Barcelona, 1994. – 156 p.
 17. Zaws of the Game. – FIFA, 1995. – 86 p.